

4.2.1 ”Pidetään fokus vuorovaikutuksessa!” Viestinnän asiantuntijan kontribuutio moniammatillisesti toteutetulla psykologian opiskelijoiden opintojaksolla

Maija Gerlander, yliopistonlehtori, Jyväskylän yliopisto

Anne Alanne, tuntiopettaja, Jyväskylän yliopisto

Vuorovaikutus on psykologin työn ytimessä ja siten keskeinen osa osaamista. Se on ohjaus- ja terapiatyössä pääasiallinen toiminta sekä mielenterveyden tukemisen ja parantumisen väline (esim. Weiste, 2015). Terapeutin ja asiakkaan vuorovaikutussuhteen laadun on myös todettu olevan merkityksellisin tekijä terapian vaikuttavuuden kannalta. Viestinnän sisällöille on perusteltu paikkansa psykologien ja myös laajemmin interpersonaalista asiantuntija-asiakastyötä tekevien koulutuksessa. Psykologian opintoihin voikin kuulua esimerkiksi haastattelun ja moniammatillisen yhteistyön opintojaksoja. Myös teoreettiset kytkemät viestintä- ja psykologiatieteen välillä ovat ilmeiset. Esimerkiksi mielen, itsen ja minuuden nähdään syntyvän sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja viestinnän kognitiivisia prosesseja ja interpersonaalista suhteita tarkasteltaessa tukeudutaan usein psykologiatieteen teorioihin. Olemme opettaneet useiden vuosien ajan psykologian opiskelijoille suunnattua, psykologian, viestintätieteen ja draamapedagogiikan asiantuntijoiden yhteistyönä toteutettua ammatilliseen vuorovaikutusosaamiseen keskittyvää opintojaksoa. Opintojaksolla yhdistetään teoriaa ja käytäntöä käyttäen kokemukselliseen oppimiseen, toiminnallisiin työtapoihin ja kokemuksen reflektointiin perustuvia opetusmenetelmiä (esim. Koponen & Julkunen 2015; Virtanen & Tynjälä, 2019). Meille kysymykset opetuksen viestintätieteellisestä perustasta, vuorovaikutuksen ilmiöistä ja oman kontribuutiomme kytkemisestä psykologian alan tietoon pohjaaviin työkäytänteisiin ovat olleet keskeisiä. Almonkari (2006) on aiemmin käsitellyt ko. opintojakson moniammatillista luonnetta ja yhteistyön tekemisen kysymyksiä. Esitelmämme on jatkoa tälle pohdinnalle.

Keskeinen kysymyksemme on, mitä annettavaa meillä viestinnän asiantuntijoina on ollut ja mitä se voisi tulevaisuudessa olla. Pohdimme, miten viestinnän tarkastelu on sisällöllisesti muuttunut vuosien kuluessa ja mitä vuorovaikutuksen nostaminen tarkastelun ytimeen on tarkoittanut teoreettisesti ja pedagogisesti. Esimerkiksi fokuksituminen vuorovaikutukseen on johtanut tarkastelemaan viestintää toimintana, joka esimerkiksi mahdollistaa, rajaa tai sulkee jotakin pois tai tuottaa käännekohtia, jotka ovat ratkaisevia suhteen rakentumisessa. Merkityksellistä on tällöin, mihin viestinnällisiin ilmiöihin reflektiivinen katse esimerkiksi palautteessa ohjataan ja millä perusteella.

Esitelmämme pohjautuu oman työmme reflektiiviseen tarkasteluun. Sovellamme siinä toimintatutkimuksellista, opettaja oman työnsä tutkijana -viitekehystä (Babione, 2015). Perustamme pohdintamme ko. opintojaksoa koskeviin merkintöihimme, lukuvuosittaisten keskustelujemme muistiinpanoihin ja kehittämissuunnitelmiimme. Kytkeämme kokemuksiamme myös ihmissuhdetyötä tekevien vuorovaikutusosaamista ja psykologi-asiakasvuorovaikutusta koskevaan tutkimukseen. Esitelmämme johtopäätelmiä voidaan soveltaa laajemmin suunniteltaessa opetusta tai koulutusta erilaisissa vuorovaikutustehtävissä tai -ammateissa toimivien vuorovaikutusosaamisen kehittämiseksi.